

Aranypettyes bábrabló

Calosoma auropunctatum (HERBST, 1784)

Védelmi kategória: Nem szerepel a Természetvédelmi Világszövetség (IUCN) által felállított, a veszélyeztetett fajokat tartalmazó listán. Magyarországon 1982 óta *védett*, pénzben kifejezett értéke 5000 Ft.

A faj életvitele: Testhossza 21–30 mm, fekete, felül ritkán gyengén rézbarna, esetleg zöldes fémfényű, a szárnyfedőkön három sor hosszanti csillogó, aranyos vagy zöldes árnyalatú gödröcskével. Az aranypettyes bábrabló nagy testű, jól fejlett szárnyú, röpképes, ragadozó életmódot folytató futóbogár, amely elsősorban éjszaka aktív. Más hazai bábrabló fajokkal ellentétben nem mászik fákra, kizárólag a talajon vadászik nyílt, száraz, fátlan élőhelyeken. Lepkehernyókkal, bogárlárvákkal, különféle ízeltlábúakkal, meztelencsigákkal táplálkozik. Fényre repül, nappal ritkán lehet megfigyelni. A növényi kultúrákat károsító gerinctelenek természetes ellenségként tartják számon.

Elterjedés és állománynagyság: Európán kívül Kis-Ázsiában, Szíriában és Egyiptomban fordul elő. Kelet felé egészen Oroszországig, Kínáig és Mongóliáig terjed areája. Magyarországon az Alföldön és a dombvidéken a homokon, löszön és szikes talajon kialakult száraz, füves régiókban általánosan elterjedt. A Hortobágyon gyakran időszakosan nedves, szikes élőhelyeken is észlelték előfordulását. Állománynagysága nehezen becsülhető, mivel ehhez országos szintű, hosszú távú monitoring vizsgálatokat kellene folytatni. Bizonyos, hogy helyenként, így a Duna–Tisza közeli homokterületeken, a Nyírségben jelentős populációi élnek.

Veszélyeztető tényezők: A faj fennmaradását elsősorban élőhelyeinek átalakulása és megszűnése veszélyezteti. A legfontosabb veszélyeztető tényező a mezőgazdasági gyakorlat megváltozása. Az intenzív talajművelés, mélyszántás, valamint a vegyszeres növényvédelem alkalmazása kedvezőtlenül befolyásolja a populációkat. A hagyományos extenzív gazdálkodás visszaszorulása és a parlagterületek megszűnése jelentős mértékben csökkenti élőhelyeit. A természetes gyepterületek és szikes élőhelyek feldarabolódása, valamint a mezőgazdasági tájban található természetközeli élőhelyek eltűnése korlátozza a populációk közötti génáramlást. Az éghajlat változása potenciálisan befolyásolhatja elterjedését, ennek irányát és mértékét azonban egyelőre nem tudjuk. Bár közvetlenül nem bizonyított, a mezőgazdasági kemikáliák alkalmazása és a talajszennyezés hosszú távon hatással lehet a populációkra, különösen a táplálékláncon keresztül. A megőrzés érdekében szükséges és ajánlott tevékenységek: A faj hosszú távú védelme érdekében kiemelt fontosságú az extenzív mezőgazdasági területek, parlagok és természetközeli gyepek megőrzése, valamint az ökológiai folyosók fenntartása, különösen a feldarabolódott élőhelyek között. Ajánlott a fenntartható, integrált növényvédelmi módszerek alkalmazása, a biológiai védekezés előtérbe helyezése annak érdekében, hogy csökkenjen az élőhelyének terhelése.

Ajánlott irodalom: KÖDÖBÖCZ 2024, MERKL 2003, SZÉL 2011

Bár az aranypettyes bábrabló jól repül, életének nagy részében a talaj felszínén jár tápláléka után
(© Bérces Sándor)

BÉRCES SÁNDOR & SZÉL GYÖZŐ